

Сб. материалов Всероссийской науч.-практ. конфер. «Актуальные проблемы публичного права в России и за рубежом». – М.: РУДН, 2011. – С. 22.

3. Тиндик Н. П. Трудова міграція в епоху глобалізації: інтеграція у світ чи втеча від бідності: монографія / Н. П. Тиндик. – Львів: ЛьвДУВС, 2009. – 600 с.

4. Зимняя И. А. Ключевые компетенции: новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высш. образование сегодня. – 2003. – № 5. – С. 34-42.

УДК 347.44 (043.2)

Янчак Я. О., здобувач,
Навчально-науковий інститут права,
Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ

МЕДИЧНА ПОСЛУГА: ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Становлення України як правової держави, вдосконалення адміністративно-правового регулювання надання належної медичної допомоги громадянам. усунення неузгодженості положень законодавства в частині правової регламентації медичних послуг об'єктивно вимагають удосконалення категоріального апарату, який застосовується у межах адміністративно-правової регламентації охорони здоров'я громадян [1, с. 96].

За вищезгаданих умов у вжиток входить термін «медична послуга», який останнім часом все частіше використовується медичними спеціалістами та управлінцями сфери охорони здоров'я.

Вперше на правових засадах термін «медична послуга» зустрічається в проекті Закону «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування». У цьому Законі під медичною послугою розуміють «будь-яку дію або сукупність дій суб'єктів господарювання у сфері охорони здоров'я, спрямовану на профілактику, діагностику, лікування, реабілітацію, яка має самостійне значення і використовується як основа для планування обсягу і вартості медичної допомоги» [2].

Сьогодні існує безліч визначень понять «медична послуга» і «медична допомога». Наприклад, Л. В. Щербаченко подає наступне: «медична послуга – це послуга лікувально-профілактичного характеру, яка здійснюється одним або бригадою медичних працівників у процесі лікування хворого». Поняття «медична допомога» автор ототожнює з поняттям «лікування» [3, с. 170]. Шутов М. М. під медичною послугою розуміє «дії медичного

персоналу по задоволенню насущних потреб пацієнтів у відновленні і підтримці здоров'я» [4, с. 286]. Він вважає, що медична послуга – це частина медичної допомоги, тобто медична допомога складається з окремих медичних послуг. Смотров О. І. медичну послугу пропонує визначати як «діяльність послугодавця, що спрямована на досягнення такого результату, корисні властивості якого здатні задовольнити потреби особи в відновленні і (або) підтриманні її здоров'я, безпосередньо в процесі протікання доцільної діяльності послугодавця, який не має упредметненого вираження (матеріальної форми) і не може бути гарантований послугодавцем» [5]. Деякі автори медичну послугу визначають як «захід або комплекс заходів, що виходять за межі визначеної лікарем медичної допомоги, та надаються за бажанням фізичної особи або на замовлення юридичної особи на платних засадах». У свою чергу під медичною допомогою пропонують розуміти лише ту частину діяльності медичних працівників, що містить комплекс заходів, спрямованих на оздоровлення та лікування пацієнтів у стані, що на момент надання допомоги загрожує їх життю, здоров'ю і працездатності [6].

Існують також визначення медичних послуг та допомоги у зарубіжних та міжнародних документах. Наприклад, у Глосарії термінів з медико-санітарної допомоги (Європейське регіональне бюро ВООЗ, Копенгаген, 1976), медична допомога визначається як «програма кваліфікованого обслуговування індивідуума з метою зміцнення, підтримання і відновлення його фізичного і психічного здоров'я» [7, с. 194].

З позицій маркетингу медичну послугу можна розглядати як послугу лікувально-профілактичного характеру, в основі якої лежить медична допомога відповідно до чинних медичних стандартів, підкріплена системою конкурентних переваг [7, с. 194].

Існує низка ознак, що вирізняє медичну послугу серед інших видів послуг. Перш за все, це її об'єкт, а саме – організм людини. Відносини з надання медичних послуг характеризуються також особливим суб'єктним складом, де безпосереднім надавачем послуг виступає лікар, тобто особа, яка має відповідну освіту і працює в закладі охорони здоров'я чи є фізичною особою-підприємцем, і пацієнт – отримувач послуг, тобто виключно фізична особа, яка потребує кваліфікованої медичної допомоги і звернулась по неї до медичного закладу (приватного лікаря). Крім того, медична послуга має певну вартість, яка оплачується її споживачем (фізичною особою), організацією чи державою. Оскільки медична послуга має вартість, то вона може надаватися тільки суб'єктом

господарювання, який має на це дозвіл відповідно до чинного законодавства – наявність ліцензії, державної реєстрації та ін. Однією із суттєвих особливостей медичної послуги є і те, що вона надається тільки на підставі договору.

На думку М. Артюхіної, О. Кратта: з одного боку медична послуга є частиною медичної допомоги, а з іншого – медична допомога є основою медичної послуги. Медична допомога складається з базових частин медичних послуг, самопомоги, взаємодопомоги та інших дій валеологічного призначення (психологічних послуг, послуг фізкультури і спорту, нетрадиційної медицини...).

Медична послуга має вартість і оплачується її споживачем (фізичною особою), організацією чи державою. Оскільки медична послуга має вартість, вона може надаватися тільки організацією чи іншим суб'єктом господарювання, які мають на це дозвіл відповідно до чинного законодавства – наявність ліцензії, державної реєстрації та ін. (звідси і вимоги щодо наявності медичної освіти з боку основного персоналу, що надають ці послуги) [7, с. 195]. Медична допомога може бути надана у будь-яких обставинах, як в організаціях, так і поза ними.

Отже, з одного боку, медична допомога як основа медичної послуги повинна мати вартість, оскільки при її наданні використовується праця лікаря, яка має свої норми оплати. А з іншого може і не мати вартості, тобто бути безоплатною. Наприклад, у випадку надання невідкладної медичної допомоги постраждалому в автомобільній аварії випадковим перехожим-лікарем медична допомога не має вартості (оскільки людина, що надала допомогу не є суб'єктом господарювання) [7, с. 195].

На думку М. М. Самофал, медична допомога є ширшим поняттям, ніж медична послуга. Адже медична допомога може надаватися як у межах медичних послуг, так і поза ними [8, с. 155].

Окремі види послуг визначаються науковцями так:

— адміністративна послуга – результат здійснення владних повноважень уповноваженим суб'єктом, що відповідно до закону забезпечує юридичне оформлення умов реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів за їх заявою (В. І. Курило [9, с. 296]);

— управлінська послуга – частина управлінської діяльності посадових осіб органів влади, яка спрямована на задоволення потреб користувачів в управлінні та здійснюється на основі застосування системи управління якістю в органах влади (О. В. Поляк [10, с. 6]).

Література

1. Самохін А. В. Адміністративно-правове регулювання медичних послуг в Україні: проблеми вдосконалення категоріального апарату / А. В. Самохін // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. – 2013. – № 6-3. Том 1. – С. 96-98.
2. Проект Закону «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування в Україні» № 4981-2 від 2 серпня 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua).
3. Щербаченко Л. В. Особливості надання платних медичних послуг у сучасних умовах / Л. В. Щербаченко // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2010. – № 1 (48). – С. 168-173.
4. Шутов М. М. Економіка та менеджмент охорони здоров'я: регіональний аспект / М. М. Шутов. – Х.: Основа, 2000. – 365 с.
5. Смотров О. І. Договір щодо оплатного надання медичних послуг: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / О. І. Смотров. – Харків, 2003. – 18 с.
6. Проект Закону України про внесення змін до статті 3 Основ законодавства України про охорону здоров'я (реєстр. № 2190 від 13.09.2002).
7. Артюхіна М. Сутність поняття «медична послуга» з позицій маркетингу / М. Артюхіна, О. Кратт // Економічний аналіз. – 2012. – Вип. 10. Частина 2. – С. 194-196.
8. Самофал М. М. Підстави виникнення правовідносин з надання медичних послуг / М. М. Самофал // Вісник Вищої ради юстиції. – 2013. – № 1 (13). – С. 153-160.
9. Курило В. І. Адміністративні правовідносини у сільському господарстві України: дис.. д-ра юрид. наук: 12.00.07 / В. І. Курило. – К., 2007. – 419 с.
10. Поляк О. В. Механізми надання управлінських послуг органами влади: автореф. дис. канд. наук з держ. управління: 25.00.02 / О. В. Поляк. – Львів, 2006. – 20 с.

УДК 629.431/.432(043.2)

Бачуріна Н. О., Кравчук М. І., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник Беззубов Д. О., д.ю.н., доцент

СОЦІАЛЬНО-ТЕХНІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ МУНІЦИПАЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ МЕТРОПОЛІТЕНУ

Безсумнівно, активні темпи розвитку інформаційно-технічного суспільства обумовлюють потребу встановлення суворіших вимог